Statisztika 1 elméleti kérdések

Az alábbi kérdéssor kizárólag tájékoztató jellegű, az előző évek vizsgadolgozataiból lett összegyűjtve. A számonkérésen ezektől eltérő elméleti kérdések is előfordulhatnak!

Alapfogalmak

- 1. Ismertesse az ismérvekhez kapcsolódó mérési skálákat és adjon mindegyikre példát.
- 2. Sorolja fel a sokaságok típusait mindhárom tanult szempont szerint. Adjon példát mindegyik típusra.
- 3. Sorolja fel az ismérvek fajtáit és adjon mindegyikre példát.
- 4. Mit ért kontingencia tábla alatt.

Sokaság egy ismérv szerinti vizsgálata

- 1. Definiálja az $Y_1, Y_2, \dots, Y_N$ ismérvértékek p-kvantilisét és adja meg a kiszámítási módját.
- 2. Definiálja a p-kvantilist és adja meg a p-kvantilis becslésének kiszámítási módját osztályközös gyakorisági sor esetén.
- 3. Adja meg a módusz kiszámítási módját osztályközös gyakorisági sor esetén.
- 4. Sorolja fel a szóródási mutatókat és adja meg mindegyik mutató kiszámítási módját.
- 5. Mit ért koncentráció alatt. Definiálja és értelmezze a Lorenz görbét és a Hefindahl indexet.
- 6. Definiálja a ferdeséget és a lapultságot. Milyen információt adnak ezek a mennyiségek a vizsgált sokaságról?

Sokaság több ismérv szerinti vizsgálata

- 1. Adja meg az ismérvek közötti kapcsolatok fajtáit és adjon példát mindegyik felsorolt típusra.
- 2. Mit értünk vegyes kapcsolat alatt? Definiálja a külső és belső négyzetösszeget, valamint adja meg az ismérvek közötti kapcsolat mérésére szolgáló H^2 mutatót.

- 3. Asszociációs kapcsolat esetén definiálja és értelmezze a kapcsolat szorosságát mérő khi-négyzet mutatót, valamint a Cramér-féle asszociációs együtthatót.
- 4. Definiálja két mennyiségi ismérv lineáris korrelációs együtthatóját és adja meg, milyen határok között mozoghat az értéke.
- 5. Adja meg a Spearman-féle rangkorrelációs együtthatót és értelmezze azt. Mi a kapcsolata a rangokból számolt lineáris korrelációs együtthatóval?

Összehasonlítás standardizálássai és indexszámítással

- 1. Adja meg, milyen tényezők befolyásolják két összetett viszonyszám különbségét és ismertesse a különbségfelbontást.
- 2. Adja meg, milyen tényezők befolyásolják két összetett viszonyszám hányadosát és ismertesse a hányadosfelbontást.
- 3. Definiálja az értékindexet, valamint a bázisidőszaki súlyozású ár- és volumenindexet. Magyarázza meg ezen mennyiségek jelentését.

Mintavétel

- 1. Adja meg azokat a mintavétellel kapcsolatos feltételeket, amik FAE mintát eredményeznek.
- 2. Milyen mintavételi eljárás eredményez EV mintát.
- 3. Adja meg a mintaátlag várható értékét és szórásnégyzetét FAE és EV minta esetén.
- 4. Mit ért rétegzett minta alatt? Ismertesse a rétegzett mintavételhez tartozó három tanult mintavételi tervet. Mik az egyes mintavételi tervek jellemzői?

Pontbecslések és tulajdonságaik

- 1. Definiálja mikor nevezünk egy becslőfüggvényt torzítatlannak, illetve konzisztensnek és adjon példát torzítatlan és konzisztens becslőfüggvényre.
- 2. Mikor nevezünk egy becslést aszimptotikusan torzítatlannak, illetve mit értünk az átlagos négyzetes hiba alatt? Ez utóbbi mennyiség hogyan használható becslések összehasonlítására?
- 3. Ismertesse a momentumok módszerét és adjon példát az alkalmazására.
- 4. Ismertesse a maximum likelihood módszert és adjon példát az alkalmazására.

Nagy számok törvényei

- 1. Mondja ki a Markov egyenlőtlenséget.
- 2. Mondja ki a Csebisev egyenlőtlenséget.
- 3. Mondja ki a központi határeloszlás tételt.
- 4. Mondja a nagy számok gyenge törvényét.
- 5. Definiálja a sztochasztikus konvergenciát.

Intervallumbecslések

- 1. Ismertesse a khi-négyzet eloszlást. Hogyan függ össze a normális eloszlású mintával?
- 2. Ismertesse a t-eloszlást. Hogyan függ össze a normális eloszlású mintával?
- 3. Ismertesse az F-eloszlást. Hogyan függ össze a normális eloszlású mintával?
- 4. Írja le, hogyan fest a sokasági varianciára adott intervallumbecslés normális eloszlású minta esetén.
- 5. Adja meg a sokasági átlagra vonatkozó intervallumbecslést mind FAE, mind pedig EV minta esetén, ha a szórás ismert. Melyik minta típus ad pontosabb becslést és miért?
- 6. Adja meg a sokasági arányra vonatkozó nagymintás intervallumbecslést mind FAE, mind pedig EV minta esetén. Melyik minta típus ad pontosabb becslést és miért?
- 7. Adja meg a két normális eloszlás várható értéke különbségének becslésére szolgáló konfidencia intervallumot ismert szórások esetén. Magyarázza a jelöléseit.
- 8. Adja meg a normális minta várható értékére vonatkozó konfidencia intervallumot ismert és ismeretlen szórás esetén. Melyik becslés lesz pontosabb és miért?

Hipotézisvizsgálat

- 1. Definiálja az elsőfajú hibát és a p-értéket, valamint írja le, hogyan alkalmazható a p-érték a hipotézisek közötti döntésre.
- 2. Definiálja a másodfajú hibát és a *p*-értéket, valamint írja le, hogyan alkalmazható a *p*-érték a hipotézisek közötti döntésre.
- 3. Mit értünk egyszerű nullhipotézis alatt? Adjon példát egyszerű nullhipotézisre, valamint definiálja a másodfajú hibát.